

PAPER

AKT SAVODXONLIGINI OSHIRISH UCHUN BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI TA'LIMNI RIVOJLANTIRISH

O'roqov Orif Ashirali o'g'li¹, * and Tog'ayev Jahongir Komil o'g'li¹

¹Termiz davlat universiteti akademik litseyi Informatika va axborot texnologiyalari o'qituvchisi

* o'roqov@gmail.com

Abstract

Maqolada ta'limda hamkorlikda o'qitishdan foydalanish, mavjud muammolarni hal qilish uchun hamkorlikdagi ta'lim talabalarini muammolarni hal qilishda qo'llab-quvvatlashning samarali usuli hisoblanishi, bulutli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlardan ta'limda hamkorlikda ishlash afzalliklari keltirilgan.

Key words:

hamkorlikda o'qitish, ijtimoiy tarmoqlar, bulutli texnologiyalar, ta'lim sifati, o'qitish modeli.

Kirish

Axborot kommunikatsion texnologiyalar sohasini rivojlantirish uchun 2018 yil 21 sentyabrda "2019-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini Innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida" gi PF-5544-sonli, 2017 yil 30 iyundagi "Respublikada axborot texnologiyalari sohasini rivojlantirish uchun shart-sharoitlarni tubdan yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida" gi PF-5099-sonli O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari qabul qilingan. Ushbu farmonlarning ijrosini ta'minlash va ularni ta'lim sohasiga joriy qilish bo'yicha amaliy islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan oliy ta'limni 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasiga ko'ra: mavjud darslik va o'quv-uslubiy adabiyotlarni elektron ko'rinishga o'tkazish, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari rivojlanishining zamonaviy tendensiyalarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonida kompyuterlashtirish darajasini ko'tarish, ta'limda multimedia mahsulotlarini ishlab chiqish va ularni qo'llash jarayonini tizimli tashkil etish choralarini ko'rish kabi jihatlarga alohida e'tibor qaratilgan.

Ta'limda o'qitishni takomillashtirish maqsadida AKTni ta'lim vositasi sifatida qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish orqali elektron ta'lim strategiyasini belgilaydi. Bu turli xil o'qitish modellarini yaratadi, shu qatorda konstruktivizmga asoslangan talabalar o'rtasida guruh ishtirokini ta'minlaydigan

"hamkorlikda o'qitish"dir. Talabalar kichik guruhlariga bo'linadi, ularda aniq mahoratga ega bo'lgan talabalar bir-biri bilan hamkorlik qilishadi. Fikr almashish va o'quv resurslarini baham ko'rish orqali har bir a'zo boshqa jamoat a'zolari bilan muloqot qilishda kollektiv o'qish va individual topshiriqlar bo'yicha ham javobgar bo'lishi kerak. Unda hamkorlikdagi birgalikdagi ishlashning yuragi ekanligi ta'kidlangan. Mavjud muammolarni hal qilish uchun hamkorlikdagi ta'lim talabalarini muammolarni hal qilishda qo'llab-quvvatlashning samarali usuli hisoblanadi [1].

Hamkorlikda o'qitish ta'limi - bu ta'limni akademik va ijtimoiy o'quv jarayoniga aylantirishga qaratilgan ta'limiy yondashuv. Hamkorlikda o'rganish nafaqat talabalarini guruhlashdan iborat, bu "ijobiy o'zaro bog'liqlikni tizimlashtirish"deb ta'riflangan. Talabalar o'quv maqsadlariga erishish uchun vazifalarni jamoaviy ravishda bajarish uchun guruhlarda ishlashlari kerak. Tabiat bo'yicha raqobatbardosh bo'lishi mumkin bo'lgan yakka tartibdagi ta'limdan farqli o'laroq, birgalikda o'rganayotgan o'quvchilar bir-birlarining resurslari va ko'nikmalaridan foydalanishlari mumkin (ma'lumot so'rash, fikrlarini baholash, ishlarini kuzatib borish va hk). Bundan tashqari, o'qituvchining o'rni ma'lumot berishdan talabalar bilimini osonlashtirishgacha o'zgaradi. Guruh muvaffaqiyatga erishganda hamma muvaffaqiyat qozonadi. Ross va Smit (1995) hamkorlikdagi muvaffaqiyatli o'quv vazifalarini intellektual

talabchan, ijodiy, ochiq fikrli va yuqori darajadagi fikr vazifalarini o'z ichiga olgan deb ta'riflaydilar. Hamkorlikda o'rganish talabalarining qoniqish darajasi oshishi bilan ham bog'liq [3].

Bulutli hisoblash modeli - bu bulutli texnologiyalar orqali Internet foydalanuvchilariga (Gartner, 2008) o'tkazilishi mumkin bo'lgan katta IT tuzilmasi uchun hisoblash modeli. Bu o'quv faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi vosita sifatida veb-brauzer yoki dastur modeli asosida yaratilgan bulutli hisoblash tizimida ishlaydi. Bu talabalarga istiqbollar va yangi ta'lim modellari nuqtai nazaridan bevosita ta'sir qiladi va talabalar va o'qituvchilar o'rtasida aloqa vositasiga aylanadi [2].

Ta'lim sifatini samarali boshqarish uchun bakalavriat talabalarida ichida muammolarni hal qilish ko'nikmalarini va AKT savodxonligini oshirish uchun bulutli texnologiyalar orqali amaliy tadqiqotlar yordamida hamkorlikda ta'limni rivojlantirish maqsadga muvofiqdir.

Shu nuqta nazardan bulutli texnologiyalar orqali vaziyatga asoslangan ta'limni qo'llagan holda hamkorlikda o'qitish modelini yaratish, tegishli hujjatlar va tadqiqotlarni tahlillari natijasida to'plangan ma'lumotlardan foydalangan holda bakalavriat talabalarida muammolarni hal qilish ko'nikmalarini va AKT savodxonligini oshirish lozim.

Tadqiqotlarni o'rganish natijasida quyidagi xulosaga kelindi. Bulutli texnologiyalar orqali vaziyatga asoslangan ta'limdan foydalangan holda hamkorlikda o'qitish modelining tarkibiy qismlari to'rtta tarkibiy qismdan iborat edi: 1. O'qitish modeli tamoyillari, 2. Ta'lim modelining maqsadi, 3. O'qitish jarayoni va 4. Baholash va tekshirish [1]:

1. O'qitish modelining tamoyillari - elektron ommaviy axborot vositalari orqali hamkorlikda o'rganish, misollar asosida o'rganish, bulutli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlarni jamoaviy o'rganish uchun integratsiya qilish, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish va AKT savodxonligini oshirish.

2. O'qitish modelining maqsadi muammolarni hal qilish ko'nikmalarini va AKT bo'yicha savodxonlikni rivojlantirishdir.

3. Ta'lim jarayoni bu muammolarni hal qilish ko'nikmalarini va AKT bo'yicha savodxonligini rivojlantirish maqsadida bulutli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlardan foydalangan holda kollektiv o'rganishdir. Bu 1) haqiqiy ko'rsatma oldidan tayyorgarlik jarayoni va 2) ko'rsatmaning ishlashidan iborat.

4. Ma'lumot yig'ishni baholash va tekshirish: 1. muammolarni hal qilish ko'nikmalarini tekshirish va baholash 1.1 muammolarni aniqlash, 1.2 sabablarni tahlil qilish, 1.3 yechimlarni topish va 1.4 yechimlarni baholash va 2. AKTdan foydalanishni tekshirish va baholash quyidagi oltita qismdan iborat: 2.1. kirish, 2.2 boshqarish, 2.3 integratsiya, 2.4 baholash, 2.5 yaratish va 2.6 aloqa.

Adabiyotlar

1. Jarumon Nookhong, Panita Wannapiroon. Development of collaborative learning using case-based learning via cloud technology and social media for enhancing problem-solving skills and ICT literacy within undergraduate students. Thailand. 2014.
2. F.Anarbaeva. Ochiq kodli platformalarning rivojlanish bosqichlari va zamonaviy holati. Toshkent 2018.
3. https://ru.qaz.wiki/wiki/Cooperative_earning